

Sygn. akt II CSK 162/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku L. K.
przy uczestnictwie M. K.
o zniesienie współwłasności nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 października 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 20 lipca 2015 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wnioskodawca wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na nieważność postępowania, mającą wynikać z tego, że postanowienie z 22 lipca 2013 r. o zniesieniu współwłasności zostało wydane przez Sąd Rejonowy, w składzie którego orzekał sędzia, który decyzją z 19 listopada 2012 r., podpisaną przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, został z dniem 1 stycznia 2013 r. przeniesiony na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Ś.

Za ustalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego trzeba uznać stanowisko, że nie jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualna nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, a jedynie przed sądem drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09, nie publ.). Niedostrzeżenie przez sąd drugiej instancji nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji ma charakter jedynie uchybienia procesowego, które o tyle może być podnoszone w ramach podstaw skargi kasacyjnej, o ile skarżący wykaże, że mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Skarżący powołał się także na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które przedstawił w formie pytań: 1) czy dokonując zniesienia współwłasności nieruchomości, sąd może mocą swojego orzeczenia znieść wcześniej ustanowioną odrębną własność lokali jedynie wówczas, gdy zniesieniu odrębnej własności towarzyszy pionowy podział budynku, którego

rezultatem jest powstanie samodzielnych nieruchomości obejmujących istniejące uprzednio lokale, z zastrzeżeniem, że powstałe wskutek takiego podziału części są przyznawane na wyłączną własność właścicielom lokali w ten sposób, iż otrzymują oni nieruchomości, które obejmują pomieszczenia wcześniej wchodzące w skład należących do nich lokali? 2) czy za zgodą wszystkich stron, współwłaściciele mogą uzyskać lokale obejmujące inne niż pierwotne pomieszczenia? 3) czy mimo przepisu szczególnego dotyczącego działu spadku, sąd może w sprawie o zniesienie współwłasności zmienić prawomocne postanowienie orzekające co do istoty z powołaniem się na art. 523 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący nie przedstawił żadnych poglądów doktryny ani judykatury odnoszących się do zredagowanych przez niego zagadnień. Pominął i tę okoliczność, że w prawomocnie zakończonym postępowaniu pomiędzy jego uczestnikami znoszona była współwłasność nieruchomości wynikająca ze spadkobrania po M. K.. Nieruchomość, w której udziały uczestnicy nabyli w spadku po M. K. ulegała następnie przemianom faktycznym, a o sposobie zniesienia współwłasności łączącej strony przez Sądy orzekające w niniejszej sprawie musiały zadecydować właściwości fizyczne budynków postawionych na wspólnej nieruchomości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że w przypadku zabudowanej nieruchomości gruntowej przeprowadzenie jej fizycznego podziału musi uwzględniać przesłanki ustalone w art. 93 ust. 3b ustawy o gospodarce nieruchomościami, a budynek istniejący na gruncie może być podzielony na dwie części, które pozostaną na wydzielanych nieruchomościach jako ich części składowe tylko i wyłącznie wtedy, jeśli podział będzie prowadził pionową linią, od dachu po piwnice (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2007 r., III CZP 136/06, OSNC 2007, nr 11, poz. 163). Jeśli taki podział jest niemożliwy, to fizyczny podział budynku może polegać wyłącznie na ustanowieniu w nim odrębnych własności lokali, z których każdy musi być lokalem samodzielnym, a

zatem musi mieć zagwarantowany także dostęp do instalacji, przez które będzie zaopatrywany w wodę i energię, a układ pomieszczeń w nim ma pozwalać na wykorzystywanie go na cele mieszkalne bez wykorzystywania pomieszczeń przynależnych do innego lokalu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2012 r., II CSK 582/11, OSNC 2013, nr 3, poz. 36).

Skarżący powołał się też na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z nieorzeczenia przez Sąd drugiej instancji o wzajemnych rozliczeniach stron z tytułu wyrównania udziałów w spadku po M. K..

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, BSN 2003, nr 5, poz. 8). W niniejszej sprawie tego rodzaju wadliwość orzeczenia nie występuje, a prowadzące je Sądy oczywiście nie mogły dokonywać między stronami takich rozliczeń, które powinny być przeprowadzone w prawomocnie zakończonym już wcześniej postępowaniu o dział spadku po M. K. (art. 618 § 3 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 7 pkt 6 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), orzeczono jak w postanowieniu.